

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาวิจัยองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) คือ การหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติหน้าที่พัฒนาตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งครอบคลุมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลระยะ 5 ปี และระยะ 1 ปี การจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการจัดทำร่างข้อบังคับที่ไม่ใช่งบประมาณรายจ่าย และการนำแผนและโครงการไปปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในตำบลและหมู่บ้านที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลของ อ.บ.ต. 294 แห่ง โดยให้ความสำคัญแก่ อ.บ.ต. ที่ได้รับการจัดตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และได้ปฏิบัติงานมาแล้วอย่างน้อย 1-2 ปี จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดจังหวัดที่รับผิดชอบ นายอำเภอ และปลัดอำเภอที่รับผิดชอบส่วนราชการท้องถิ่น ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลซึ่งประกอบด้วย ปลัด อ.บ.ต. หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงประชาชนทั้งที่ร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในระดับหนึ่ง แต่ก็มีปัญหาในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นตามการประเมินผลของฝ่ายใด หรือแม้แต่โดยฝ่ายเดียวกัน ความรู้ความสามารถของบุคลากรของ อ.บ.ต. ถูกจำกัดด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่ภารกิจในการจัดทำแผนพัฒนาทั้งในระยะ 5 ปี และ 1 ปี ตลอดจนข้อบังคับตำบลทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายของ อ.บ.ต. ต้องการความรู้ความสามารถที่สูงกว่าระดับการศึกษาของสมาชิกสภา อ.บ.ต. และกรรมการบริหาร แม้ว่าจะมีพนักงานส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับสูงกว่ามาช่วยปฏิบัติงาน แต่ก็ช่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีปัญหาต่างๆ มากมายในทุกกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการแก่งแย่งผลประโยชน์ ทุจริตคอรัปชั่น ตลอดจนการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ อ.บ.ต. มีมากมายแทบทุกกลุ่มทุกระดับที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาของ ส.อ.ต. และกรรมการบริหาร อ.บ.ต. การลดจำนวนสมาชิกของสภา อ.บ.ต. ลง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การร่วมทำแผนพัฒนาตำบล การดำเนินการในด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงการรวม อ.บ.ต. ขนาดเล็กที่มีพื้นที่ติดต่อกันให้ร่วมกันบริหารพื้นที่